

**แนวทางการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ**
**Guidelines for the Implementation of the Infrastructured Development
Strategy Plan of Samutsakhon Provincial Administrative
Organization to Practice**

นิตา มาจันทึก¹ วิจิตรา ศรีสอน²
Nisa Machantuek, Wijittra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบท สภาพปัญหาของการนำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ 2) ศึกษาแนวทางการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการ และประชาชน จำนวน 20 คน ในเรื่องเกี่ยวกับแนวทางการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานไปปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า 1) บริบทและสภาพปัญหาในการนำแผนยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไปปฏิบัติคือ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ทำให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือด้านสาธารณูปโภค การประกอบอาชีพมีความคล่องตัว ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในจังหวัดดีขึ้น ปัญหาเกี่ยวกับการขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ต่อหน่วยงานราชการอื่น ปัญหาความร่วมมือจากประชาชนในการบริจาคพื้นที่ส่วนบุคคลให้กับทางราชการเพื่อทำการก่อสร้าง ปัญหาด้านการเมือง เกี่ยวข้องกับการนำโครงการไปปฏิบัติในแต่ละเขตพื้นที่ และปัญหาด้านบุคลากรไม่เพียงพอ และไม่ตรงสายงาน 2) แนวทางการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ คือ หากการ

Received: 2021-01-14 Revised: 2021-04-08 Accepted: 2021-04-08

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government College of Innovation and Management Suan Sunandha Rajabhat University.

Corresponding Author e-mail: s61463825008@ssru.ac.th

² วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail: wijittra.sr@ssru.ac.th

ดำเนินโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานมีผลกระทบต่อการเข้าใช้พื้นที่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องทำการศึกษาระเบียบฯ และทำการ ขออนุญาตให้ถูกต้อง ก่อนนำโครงการเข้าสู่การทำแผนยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งนำร่างแบบการก่อสร้างเข้าสู่ขั้นตอนการรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนเพื่อทำความเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับ และเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

คำสำคัญ (Keywords): โครงสร้างพื้นฐาน; แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา; องค์การบริหารส่วนจังหวัด

Abstract

The objectives of this research are to 1) study the context, problematic conditions of implementing the strategic plan Infrastructure development of Samut Sakhon Provincial Administrative Organization 2) Study the guidelines for implementing the infrastructure development strategy plan of Samut Sakhon Provincial Administrative Organization. This research is a qualitative research. Data was collected by studying papers, observations and in-depth interviews with local administrators. 20 members of the Provincial Administrative Organization Council, civil servants and people in regard to guidelines for implementing the Samut Sakhon Provincial Administrative Organization's infrastructure development strategy plan. Problems and obstacles arising from the implementation of the infrastructure development strategy plan. The results of the study were as follows: 1) Context and problematic conditions for implementing the Provincial Administrative Organization's infrastructure strategy were The development of the infrastructure of the Samut Sakhon Provincial Administrative Organization affects the quality of life of the people in the area. Allowing people to receive public utility assistance Career is flexible. As a result, the economy in the province has improved. Problems in applying for permission to use the area to other government agencies The problem of cooperation from the public in donating private space to the government for construction. Political problems Related to the project lead To perform in each area And insufficient personnel problems 2) Guidelines for implementing the Samut Sakhon Provincial Administrative Organization's Infrastructure Development Strategy Plan, that is, if the implementation of infrastructure projects affects access to the area. The responsible officer must study the regulations and Ask permission to be correct Before bringing the project into a strategic plan Along with bringing the construction

drawings into the process of listening to public opinions To understand the benefits and creating participation of the people in their own local development

Keywords: Development Strategy; Infrastructure; Provincial Administration Organization

บทนำ (Introduction)

ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เริ่มปรับตัวเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงจากชนบทสู่เมือง แต่การจัดการพื้นที่ที่แยกส่วนการพัฒนาชนบทและเมืองออกจากกัน ทำให้ขาดความเชื่อมโยงทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติ ผนวกกับนโยบายการบริหารแบบรวมศูนย์ที่ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและท้องถิ่น ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจภาคเมืองมีการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกมากกว่า โดยที่การพัฒนาแยกห่างจากพื้นที่ชนบทก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองและชนบทมากขึ้น ทั้งในด้านการกระจายรายได้ และการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนคุณภาพและการกระจายบริการทางสังคม โดยการเติบโตของเมืองไม่ได้มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาชนบทเท่าที่ควร ก่อให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนา และไม่สามารถรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการพึ่งตนเองได้น้อยลงสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ภาคชนบทเจริญเติบโตไม่เท่าเทียมกันและเกิดภาวะความยากจนและความล้าหลัง ทำให้คนชนบทต้องอพยพย้ายถิ่นเพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีขึ้นในการประกอบอาชีพในเมือง

การเชื่อมโยงเศรษฐกิจชนบทและเมืองด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม จะเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตและฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นโดยลำดับ ภายใต้ความมีเหตุผลและเกื้อกูลกัน ควบคู่กับการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง สามารถรองรับการกระจายภารกิจด้านการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสนับสนุนกระบวนการชุมชนและประชาสังคมในการร่วมสร้างความเป็นธรรมแก่คนทุกระดับในสังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว และยังจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมโยงของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นฐานการลงทุนและเสริมสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ อันจะช่วยปูพื้นฐานการวางบทบาทการพัฒนาประเทศในภูมิภาคได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่ บนพื้นฐานการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน โดยอาศัยศักยภาพของพื้นที่เศรษฐกิจที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ควบคู่กับโครงข่ายบริการพื้นฐานที่มีครอบคลุมค่อนข้างทั่วถึงอยู่แล้ว ในการพัฒนาเตรียมประเทศเป็นประตูเศรษฐกิจของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกับตลาดโลกอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งเทศบาลเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการ

จัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองไว้หลายประการ ซึ่งการวางแผนเป็นภารกิจหนึ่งที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยในมาตรา 17 (1) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอและนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุ และแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548)

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนานั้นจะมีการพัฒนาในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และความเข้มแข็งชุมชน ด้านคุณภาพชีวิตและสังคม และด้านการศึกษา กีฬา นันทนาการ ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น โดยเฉพาะการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานนับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน การกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่นและการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว ซึ่งทั้งหมดนี้มีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะในการพัฒนาแต่ละด้านนั้นจะช่วยแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในท้องถิ่น ในขณะเดียวกันเมื่อมีการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัตินั้น ก็มีทั้งโครงการที่เป็นไปตามเป้าหมาย และที่เกิดปัญหาและอุปสรรคจากประชาชนและหน่วยงานผู้ปฏิบัติงานเอง ส่งผลให้โครงการที่วางเอาไว้หลายโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร, 2562)

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบริบท สภาพปัญหา และแนวทางของการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวของสังคมเมืองและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะสามารถนำไปขยายผลและนำไปเป็นแนวทางในการวางนโยบาย วางแผนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ในด้านอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาบริบท สภาพปัญหาของการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการ ดังนี้

1.1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและประกอบการ อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากบทความ วารสาร สืบค้นข้อมูลจาก Internet และงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้ในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) โดยเก็บข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาในหัวข้อนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมุทรสาคร หัวหน้าส่วนราชการ ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น จำนวน 224 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ จำนวน 20 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (In-dept Interview) กำหนดผู้ตอบอย่างเจาะจง เป็นแบบสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคน แบบตัวต่อตัวเพื่อเปิดเผยสิ่งจูงใจ แนวคิด ทศนคติของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยกำหนดคำถามออกเป็น ประเด็นต่าง ๆ ผู้วิจัยจะสร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์ขึ้น มีการเตรียมแนวคำถามไว้กว้าง ๆ ซึ่งจะ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เนื้อหาและประมวลผลร่วมกับแนวคิดทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อให้ครอบคลุม และเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิจัย จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาชี้แนะ ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยได้กำหนดหมายเวลาและสถานที่ก่อนทำการสัมภาษณ์ จะแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์และให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่มีข้อมูลใด ๆ ที่จะเป็นการบ่งชี้ หรือเปิดเผยถึงลักษณะเฉพาะให้สามารถอ้างอิงผู้ให้สัมภาษณ์ได้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความ ไว้วางใจในตัวผู้ศึกษาจะมีผลต่อความถูกต้องและเป็นจริงของข้อมูลพร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ใน การจดบันทึกและบันทึกเสียงในระหว่างทำการสัมภาษณ์โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ

40-60 นาที ผู้ศึกษากำหนดแนวคำถามเพื่อสัมภาษณ์ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อต้องการทราบคำตอบเกี่ยวกับบริบท สภาพปัญหาในการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานไปปฏิบัติ รวมทั้งแนวทางในการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไปปฏิบัติ

4. การรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบ และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยนำคำสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล และจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับความสำคัญแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูล

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูล ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะไม่ใช้ข้อมูลตัวเลข แต่จะเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่มี “รายละเอียด” และ “ลึก” และมีการอ้างอิงโดยตรงเกี่ยวกับที่มาของข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าหรือข้อมูลทางเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยจะใช้หลักการสามเส้า (Triangulation) (สุภารค์ จันทวานิช, 2547) โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบจากการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี (Methodological Triangulation) คือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้การสังเกต ควบคู่กับการซักถามพร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเอกสาร หรือทำการซักถามผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ หรืออาจซักถามผู้ให้ข้อมูลหลังจากสรุปผลการศึกษา เพื่อความแน่นอนว่าข้อสรุปนั้นเที่ยงตรงตามความเป็นจริงหรือไม่

ผลการวิจัย (Research Results)

1) บริบทในการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ

เนื่องด้วยจังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีความแตกต่างด้านชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท เขตของเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ปัจจุบันสังคมมีความแตกต่างกันมากระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบท ซึ่งสังคมเมืองนั้นจะมีประชากรอยู่อย่างหนาแน่น เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาทางเศรษฐกิจ ในด้านเศรษฐกิจ ประชาชนในเมืองมักมีรายได้ และรายจ่ายสูง

เป็นศูนย์กลางทางการเมืองการปกครอง และสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งทั้งหมดนี้ก็มีผลต่อคุณภาพชีวิต ส่วนสังคมชนบทก็จะมีประชากรเบาบาง กระจายเป็นหมู่บ้าน ประชาชนในกลุ่มมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ระดับการศึกษาต่ำ ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม การสื่อสาร การคมนาคมขนส่งไม่สะดวกเป็นอุปสรรคในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า ซึ่งก็มีผลต่อคุณภาพชีวิตเหมือนกัน แต่เมื่อเทียบกับสังคมเมืองจะเห็นว่า สังคมชนบทยังมีความเจริญตามหลังสังคมเมืองอยู่มาก ยังต้องมีการพัฒนาอีกมาก ซึ่งความเจริญก้าวหน้าของสังคมนั้นมีผลต่อคุณภาพชีวิตมาก ความต้องการการอำนวยความสะดวกจากภาครัฐจึงเป็นสิ่งจำเป็นด้วยจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกวัน และประชากรแฝงที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามา ทำให้เกิดปัญหาความไม่เพียงพอของโครงสร้างพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จะช่วยส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น จึงได้เน้นการพัฒนาระบบไฟฟ้า ประปา ระบบคมนาคม เพื่อรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครต้องวางแผนแก้ปัญหา และวางแผนเพื่อพัฒนาสังคมชนบทให้มีความเจริญมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการประกอบอาชีพ การคมนาคม หรือเรื่องการศึกษา เหล่านี้ ก็ยังเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมชนบทอยู่ ในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นกฎหมายก็ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของท้องถิ่นอยู่แล้วว่า จะต้องทำในเรื่องอะไรบ้าง มีหน้าที่รับผิดชอบอะไรบ้าง และจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐานก็เป็นด้านที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

ซึ่งการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ คือทำให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือด้านคมนาคมให้สะดวกสบายขึ้น ส่งผลให้การประกอบอาชีพทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมมีความคล่องตัว รายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในจังหวัดดีขึ้น ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ลดปัญหาอาชญากรรม ลดอัตราการตายเนื่องจากถึงระบบการรักษาพยาบาลได้รวดเร็วขึ้น การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานจะส่งผลให้การพัฒนาด้านอื่น ๆ ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา การท่องเที่ยว สาธารณสุข โดยรวมถือว่าเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

2) สภาพปัญหาในการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ

ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร

ปัญหาด้านบุคลากร

ปัญหาด้านงบประมาณ

ปัญหาด้านพื้นที่ สถานที่ดำเนินการ

ปัญหาการเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการ

3) แนวทางการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไปปฏิบัติ

ด้านโครงสร้างองค์กร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครได้มีการแบ่งส่วนราชการอย่างชัดเจน แต่ละส่วนราชการที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความเกี่ยวข้องในการดำเนินงานร่วมกัน ต้องประสานงานให้เกิดความชัดเจนก่อนนำโครงการเข้าสู่แผน ฯ เพื่อให้โครงการนั้น ๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง จึงจะไม่เกิดปัญหาระหว่างดำเนินการ

ด้านบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครได้มีการจัดทำแผนอัตรากำลังสามปี เพื่อเตรียมพร้อมรองรับโครงการที่จะดำเนินการในอนาคต และสรรหาบุคลากรด้านช่าง เพราะมีความสำคัญในการทำการโครงการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุดสำหรับบุคลากรที่มีอยู่ได้พัฒนาความรู้ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านวิศวกรรมและความปลอดภัย เพื่อให้สามารถทดแทนบุคลากรที่ขาดแคลนได้ ปลุกฝังให้บุคลากรยึดหลักความรับผิดชอบในการทำงาน และที่สำคัญต้องทำงานด้วยใจรักบริการ

ด้านงบประมาณ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานไปปฏิบัติ เป็นด้านที่ใช้งบประมาณมากที่สุด องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครได้นำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชนมาจัดลำดับความสำคัญและบรรจุลงในแผนเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้เร็วที่สุด ส่วนโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณสูง ต้องทำการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง

ด้านสถานที่/พื้นที่ ในการดำเนินโครงการก่อสร้างด้านโครงสร้างพื้นฐานนั้น หากมีผลกระทบต่อน้ำที่ของประชาชน องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครจะนำร่างแบบการก่อสร้างเข้าสู่ขั้นตอนรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนในพื้นที่ และหากไม่มีปัญหาขัดข้องประการใด ก็จะเริ่มดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป เพื่อชี้แจงให้ประชาชนได้รับทราบผลประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินโครงการ และในการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง ในโครงการก่อสร้างต่าง ๆ นั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับด้วย เพื่อเป็นการดำเนินงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

นอกจากนั้น การประสานกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ก็มีความสำคัญ ในการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐาน ต้องแจ้งประสานขออนุญาตต่อกรมเจ้าท่าในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ หลังจากนั้นให้รีบดำเนินการขอต่อกรมชลประทาน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกรมส่งเสริมสหกรณ์แล้วแต่กรณี องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครได้นำแนวทางปฏิบัติตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2563 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอมาตรการแก้ไขปัญหากรณีที่ดินราชการหรือหน่วยงานของรัฐ เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ก่อนได้รับอนุญาต 5 มาตรการ คือ

1) การเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ทุกกรณีของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว หรืออยู่ในระหว่างดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ เห็นควรผ่อนผันให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการต่อไปได้ โดยให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ

ดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ต่อไป ทั้งนี้ ให้พิจารณาเฉพาะส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ยื่นคำขออนุญาตไว้แล้ว หรือยื่นคำขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

2) กรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการประเภทต่าง ๆ ตามแนวทางปฏิบัติที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้กำหนดไว้ก่อนการเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ทุกกรณีของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ ที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว หรือกำลังอยู่ในระหว่างดำเนินงานโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวกับการป่าไม้ ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายต่อไป

3) การเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ของส่วนราชการหรือองค์การของรัฐทุกกรณี จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ โดยจะต้องได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่าไม้ก่อน จึงจะเข้าดำเนินการได้ หากปรากฏว่ายังมีส่วนราชการหรือองค์การของรัฐใด เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ก่อนได้รับอนุญาตอีก ซึ่งเป็นการปฏิบัติไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ เมื่อคณะรัฐมนตรีมีความเห็นชอบในหลักการตามข้อ 1) และ 2) แล้วให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

4) มิให้ส่วนราชการทุกหน่วยงานจัดสรรงบประมาณให้แก่โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่ป่าไม้ที่ยังไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่าไม้

5) ในกรณีฉุกเฉินและมีความจำเป็นในการปรับปรุงและซ่อมแซม เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนของราษฎร ให้สามารถดำเนินการไปพลางก่อนได้ และแจ้งให้กรมป่าไม้ทราบภายหลัง ตัวอย่างเช่น กรณีเส้นทางหรือถนนที่ยังไม่ได้รับอนุญาต ถูกลำไหลดับทำให้ทางขาด ประชาชนจำนวนมากได้รับความเดือดร้อน ซึ่งต้องเป็นกรณีฉุกเฉินและจำเป็นจริง ๆ

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมในด้านวัสดุ อุปกรณ์ เมื่อเกิดภัยพิบัติหรือเหตุการณ์เดือดร้อนปัญหาเร่งด่วนต่าง ๆ จึงได้สนับสนุนไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ในจังหวัดด้วยการส่งทีมงานและเครื่องจักรช่วยกำจัดสิ่งกีดขวางหรือการขุดลอก คู คลอง ทางไหลของน้ำมาโดยตลอดและยังดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากผลการศึกษาแนวทางการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามประเด็นวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประเด็น ดังนี้

1. การศึกษาบริบท สภาพปัญหาของการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ พบว่าการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

เช่น ถนน ไฟฟ้า เจาะน้ำบาดาล หอถังส่งน้ำ เชื่อมกันดิน ได้ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ คือ ทำให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือด้านคมนาคมให้สะดวกสบายขึ้น ส่งผลให้การประกอบอาชีพทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมมีความคล่องตัว รายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในจังหวัดดีขึ้น ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ลดปัญหาอาชญากรรม ลดอัตราการตายเนื่องจากถึงระบบการรักษาพยาบาลได้รวดเร็ว การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานจะส่งผลให้การพัฒนาในด้านอื่น ๆ ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา การท่องเที่ยว สาธารณสุข โดยรวมถือว่าเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ความแตกต่างในด้านภูมิศาสตร์ สภาพสังคมของแต่ละท้องถิ่น ทำให้สภาพปัญหาที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมแตกต่างกันไปด้วย การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น จะทำให้ทราบว่าในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความสำเร็จหรือความล้มเหลว

2. แนวทางการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติคือ ก่อนนำโครงการเข้าสู่แผน ฯ มีการเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้กองแผนและงบประมาณให้พิจารณาโครงการที่พร้อมดำเนินการก่อนนำเข้าแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อให้โครงการนั้น ๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง จึงจะไม่เกิดปัญหาระหว่างดำเนินการ โดยการประสานกับหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน ก่อนการขอสนับสนุนงบประมาณต้องเตรียมความพร้อมก่อนของงบประมาณหรือประสานแผนมายังองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยต้องพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากรายงานการติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษารายละเอียดจะเห็นได้ว่าประชาชนผู้มีส่วนได้เสียมีความพึงพอใจในการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและการขนส่งให้มีมาตรฐาน ตลอดจนการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค เพื่อให้ประชาชนมีไฟฟ้าและน้ำอย่างเพียงพอ และการป้องกัน แก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยธรรมชาติอื่น ๆ

ในการดำเนินโครงการก่อสร้างด้านโครงสร้างพื้นฐานนั้น หากมีผลกระทบต่อพื้นที่ของประชาชน องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครจะนำร่างแบบการก่อสร้างเข้าสู่ขั้นตอนรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนในพื้นที่ และหากไม่มีปัญหาขัดข้อง จะเริ่มดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป เพื่อชี้แจงให้ประชาชนได้รับทราบผลประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินโครงการ และในการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง ในโครงการก่อสร้างต่าง ๆ นั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับด้วย เพื่อเป็นการดำเนินงานอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านอื่น ๆ ควรจะมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อให้ทราบความต้องการที่แท้จริง
2. ในการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ ควรมีประกาศเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ประชาชนจะได้เข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับและสามารถให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครควรให้ความรู้กับบุคลากร สร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีความรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาแนวทางการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศึกษาด้านอื่นๆเพิ่มเติม เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลการวิจัย
2. ควรศึกษาประสิทธิภาพของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครหรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง (References)

- กองแผนและงบประมาณ. (2561). รายงานการติดตามและประเมินผลแผนฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561. สมุทรสาคร: องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร.
- กองแผนและงบประมาณ. (2562). แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร (พ.ศ.2561-พ.ศ. 2565). สมุทรสาคร : องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร.
- กรมการปกครอง. (2543). รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาการศึกษาดินแดน.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปีและแผนดำเนินงาน). กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน. สืบค้น 20 สิงหาคม 2563, จาก <https://www.ryt9.com/s/nescd/243114>.
- สุรางค์ จันทวนิช. (2547). วิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษวิดี เนื่องศรี. (2555). การบริหารการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยะนุช เงินคล้าย. (ม.ป.ป). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เอกสารทางวิชาการ คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 (2540, ตุลาคม 31). ราชกิจจานุเบกษา. น. 21.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (2542, พฤศจิกายน 17). ราชกิจจานุเบกษา. น.5.

มยุรี อนุมานราชธน. (2544). *การบริหารโครงการฯ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: หจก. ธนุชพรินต์ติ้ง. วรเดช จันทรรต. (2545). *การนำนโยบายไปปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สหยาบสื่อและการพิมพ์.

อัมพร รุ่งศรี. (2553). *ประสิทธิผลของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท. การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*

เอกลักษณ์ อุปริรัตน์. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*